

Döntse el, mely reláció reflexív, irreflexív, szimmetrikus, antiszimmetrikus illetve tranzitív, továbbá határozza meg a relációk értelmezési tartományát és értékkészletét.

$$(a) \ R = \{(a, b) \in \mathbb{N} \times \mathbb{N} \mid a \cdot b \text{ páratlan}\}$$

Ahhoz, hogy $a \times b$ páratlan legyen, ahhoz a -nak és b -nek is páratlannak kell lennie. Így, mivel a pár első tagja minden esetben páratlan, így a állhat párban önmagával, azaz bármilyen a esetén az R reláció tartalmazza az (a, a) párt. Így aztán, az R reláció reflexív.

Mivel R reflexív, ezért R nem lehet irreflexív, mert a két tulajdonság egyszerre nem teljesülhet.

Ha R szimmetrikus, akkor minden (a, b) párhoz megtalálható a (b, a) párja is. A reflexív elemeknél ez garantált, hiszen ott önmaga a saját szimmetrikus párja. De az is igaz, hogy a szorzásban a szorzó és a szorzandó felcserélhető, azaz $a \times b$ ugyanaz mint $b \times a$, így biztosan szerepel az (a, b) pár mellett a (b, a) pár is, így R reláció szimmetrikus is.

Az antiszimmetria a szimmetrikussággal egyszerre akkor teljesülhetne, ha csak reflexív elemek szereplnének R -ben, hiszen - a definíció szerint - (a, b) és (b, a) párok minden esetben csakis úgy lehetnének a relációban, hogy $a = b$. De mivel ez nincs így, így R nem antiszimmetrikus.

Mivel bármely két páratlan szám szorzata páratlan, így tetszőleges a, b, c páratlan számok esetén, ha (a, b) és (b, c) szerepel R -ben, akkor (a, c) is szerepel. Így R tranzitív is.

Mivel R szimmetrikus, reflexív és tranzitív, így R egy ekvivalenciareláció.

Mivel a és b csak páratlan szám lehet, tetszőleges sorrendben egy páron belül, így R értelmezési tartománya és az értékkészlete megegyezik: $D_R = R_R =$ **páratlan természetes számok**.

Lehet-e egy reláció egyszerre szimmetrikus és antiszimmetrikus? Illetve reflexív és irreflexív? Állítását indokolja.

Ahhoz, hogy egy reláció szimmetrikus és antiszimmetrikus legyen egyidőben, egyszerre kell teljesülnie (tetszőleges a és b értelmezési tartománybeli elemre), hogy (a, b) esetén (b, a) is szerepel a relációban, valamint hogy ez a fenti csak akkor igaz, ha $a = b$. Így ez a reláció létezhet, ha csak reflexív (a pár első tagja önmagával párban álló) elemeket tartalmaz a reláció.

Ami az egyidejű reflexivitást és irreflexivitást illeti, mivel bármely a értelmezési tartománybeli elem egyszerre nem tud önmagával és nem önmagával relációban állni (ahogy a definíciók állítják), így egy reláció nem lehet egyszerre reflexív és irreflexív.

Tekintsük a következő ρ relációt.

$$(a) \ \rho = \{(1, 1), (1, 5), (2, 2), (3, 3), (3, 4), (4, 3), (4, 4), (5, 1), (5, 5)\} \subseteq \{1, 2, 3, 4, 5\} \times \{1, 2, 3, 4, 5\}$$

$$(b) \ \rho = \{(1, 1), (1, 5), (1, 6), (1, 8), (2, 2), (2, 4), (3, 3), (3, 7), (4, 2), (4, 4), (5, 1), (5, 5), (5, 6), (5, 8), (6, 1), (6, 5), (6, 6), (6, 8), (7, 3), (7, 7), (8, 1), (8, 5), (8, 6), (8, 8)\} \subseteq \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8\} \times \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8\}$$

(1) Mutassa meg, hogy ρ ekvivalenciareláció.

(2) Határozza meg az A halmaz ρ ekvivalenciareláció szerinti osztályfelbontását (másképp: Határozza meg az A/ρ hányadoshalmazt).

(a)

ρ ekvivalenciareláció, hiszen reflexív (az összes olyan pár szerepel, ahol a pár első tagja relációban áll önmagával; pl. $(1, 1), (2, 2), \dots$), szimmetrikus (minden párnak megvan a „tükörképe”; pl. $(1, 5) - (5, 1), \dots$) és tranzitív is (tetszőleges a, b, c elemre igaz, hogyha (a, b) és (b, c) szerepel, akkor (a, c) is szerepel; pl. $(1, 5) - (5, 1) - (1, 1), \dots$).

$$A/\rho = \{[1], [2], [3], [4], [5]\} = \{\{y \mid y \rho 1\}, \{y \mid y \rho 2\}, \dots\} = \{\{1, 5\}, \{2\}, \{3, 4\}, \{3, 4\}, \{1, 5\}\}$$

$$\Rightarrow \{\{1, 5\}, \{3, 4\}, \{2\}\}.$$

(b)

ρ ekvivalenciareláció, hiszen reflexív (az összes olyan pár szerepel, ahol a pár első tagja relációban áll önmagával; pl. $(1,1), (2,2), \dots$), szimmetrikus (minden párnak megvan a „tükörképe”; pl. $(1,5)-(5,1), \dots$) és tranzitív is (tetszőleges a,b,c elemre igaz, hogyha (a,b) és (b,c) szerepel, akkor (a,c) is szerepel; pl. $(1,5)-(5,8)-(1,8), \dots$).

$$\begin{aligned} A/\rho &= \{ [1], [2], [3], [4], [5], [6], [7], [8] \} = \{ \{ y \mid y \rho 1 \}, \{ y \mid y \rho 2 \}, \dots \} = \\ &= \{ \{ 1,5,6,8 \}, \{ 2,4 \}, \{ 3,7 \}, \{ 2,4 \}, \{ 1,5,6,8 \}, \{ 1,5,6,8 \}, \{ 3,7 \}, \{ 1,5,6,8 \} \} \\ &=> \{ \{ 1,5,6,8 \}, \{ 2,4 \}, \{ 3,7 \} \}. \end{aligned}$$

Bizonyítsa be, hogy az alábbi relációk ekvivalenciarelációk. Adja meg az ekvivalenciaosztályokat.
 (a) $R = \{ (m, n) \in \mathbb{Z} \times \mathbb{Z} \mid m+n \text{ páros szám} \}$

(a)

R ekvivalenciareláció, mert reflexív (Ha $m+n$ páros, akkor m és n páratlan vagy m és n páros. Bármelyik esetben állhat m önmagával párban, mert $m+m$ mindkét esetben páros lesz.), szimmetrikus (Ha $m+n$ páros, akkor $n+m$ is páros, így (m,n) és (n,m) párok is szerepelnek R -ben.) és tranzitív (Ha létezik (m,n) pár, akkor n -hez csak olyan szám társulhat, ami n -hez hasonlóan páros/páratlan, így (n,z) pár esetén (m,z) párban állhat, mert m,n,z egyaránt páros/páratlan számok.) reláció.

Mivel tetszőleges páros-páros vagy páratlan-páratlan véges sok számpár van a relációban, ezért bármelyik egész szám egy ekvivalenciaosztálynak feleltethető meg, így az ekvivalenciaosztályok:

$\dots, [-1], [0], [1], \dots$

Legyen $A = \{1, 2, 3\}$, $B = \{a, b, c, d, e, f\}$, $C = \{2, 4, 6, 8\}$ továbbá $R \subseteq A \times B$, $S \subseteq B \times C$, $R = \{(1, a), (1, b), (2, c), (2, f), (3, d), (3, e), (3, f)\}$ és $S = \{(a, 2), (a, 4), (c, 6), (c, 8), (d, 2), (d, 4), (d, 6), (f, 8)\}$. Határozza meg az $S \circ R$ kompozíciót.

$$S \circ R = \{ (x, z) \mid \exists y: (x, y) \in R, (y, z) \in S \} = \{ (1, 2), (1, 4), (2, 6), (2, 8), (2, 8), (3, 2), (3, 4), (3, 6), (3, 8) \}.$$

Legyen $A = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8\}$; $S, R \subseteq A \times A$. Határozza meg az $S \circ R$ kompozíciót.

(a) $R = \{(1, 2), (1, 3), (2, 2), (3, 3), (3, 4), (4, 1)\}$ és $S = \{(1, 6), (2, 3), (2, 4), (3, 1)\}$

(b) $R = \{(1, 3), (1, 4), (2, 2), (2, 4), (3, 5), (5, 6), (6, 7)\}$ és $S = \{(1, 2), (1, 4), (2, 3), (3, 1), (3, 2), (4, 2), (4, 6), (5, 6), (7, 2)\}$

$$(a) S \circ R = \{ (x, z) \mid \exists y: (x, y) \in R, (y, z) \in S \} = \{ (1, 3), (1, 4), (1, 1), (2, 3), (2, 4), (3, 1), (4, 6) \}$$

$$(b) S \circ R = \{ (x, z) \mid \exists y: (x, y) \in R, (y, z) \in S \} = \{ (1, 1), (1, 2), (1, 6), (2, 3), (2, 2), (2, 6), (3, 6), (6, 2) \}$$

Legyen $R, S \subseteq \mathbb{R} \times \mathbb{R}$. Határozza meg az $S \circ R$ és $R \circ S$ kompozíciót.

(a) $R = \{(x, y) \in \mathbb{R} \times \mathbb{R} \mid 4x = y^2 + 6\}$ és $S = \{(x, y) \in \mathbb{R} \times \mathbb{R} \mid x - 1 = y\}$

(b) $R = \{(x, y) \in \mathbb{R} \times \mathbb{R} \mid x = 2y\}$ és $S = \{(x, y) \in \mathbb{R} \times \mathbb{R} \mid y = x^3\}$

$$(a) S \circ R = \{ (x, z) \mid \exists y: (x, y) \in R, (y, z) \in S \} = \{ (x, z) \mid \exists y: 4x = y^2 + 6, y - 1 = z \} = \{ (x, z) \mid 4x = (z+1)^2 + 6 \}$$

$$(a) R \circ S = \{ (x, z) \mid \exists y: (x, y) \in S, (y, z) \in R \} = \{ (x, z) \mid \exists y: x - 1 = y, 4y = z^2 + 6 \} = \{ (x, z) \mid 4(x-1) = z^2 + 6 \}$$

$$(b) S \circ R = \{ (x, z) \mid \exists y: (x, y) \in R, (y, z) \in S \} = \{ (x, z) \mid \exists y: x = 2y, z = y^3 \} = \{ (x, z) \mid z = \left(\frac{x}{2}\right)^3 \}$$

$$(b) R \circ S = \{ (x, z) \mid \exists y: (x, y) \in S, (y, z) \in R \} = \{ (x, z) \mid \exists y: y = x^3, y = 2z \} = \{ (x, z) \mid 2z = x^3 \}$$